

DIGITAAL AFHANKELIJK

Wat bestuurders en toezichthouders in de
culturele sector moeten weten over **AI**,
cyberrisico en digitale afhankelijkheid

Guido van Nispen

Introductie & handleiding

NEDERLANDS

Introductie.....	3
Handleiding.....	5

ENGLISH

Introduction.....	7
How to use it	9

Tien vragen voor het gesprek aan de bestuurstaafel over AI, cyberrisico en digitale afhankelijkheid — bij het boek Digitaal Afhankelijk.

Het gesprek naar het midden van de tafel

Wie een culturele instelling bestuurt of erop toeziet, ziet digitale afhankelijkheid zelden bovenaan de agenda staan. Ze meldt zich langs de randen: een leverancier die halverwege het jaar zijn voorwaarden aanpast, een systeem dat een ochtend hapert, een toepassing die ergens in de organisatie is binnengeslopen zonder dat iemand er bewust voor koos. Deze zelftest haalt die randen naar het midden van de tafel.

De drie onderwerpen — kunstmatige intelligentie, cyberrisico en de afhankelijkheid van leveranciers — komen bestuurlijk meestal langs eigen wegen binnen, en zelden op hetzelfde moment. Daardoor blijft het beeld uiteenvallen in losse dossiers die elk op zichzelf te overzien lijken. De tien vragen leggen die dossiers naast elkaar, omdat de opgave eronder samenvalt: dezelfde data, dezelfde systemen en dezelfde paar leveranciers keren in alle drie terug.

De vragen volgen het boek en richten zich op de verantwoordelijkheid die onder de techniek ligt: welke afhankelijkheden raken de publieke opdracht van uw instelling, wie is er eigenaar van, en welk risico is met open ogen aanvaard. Ze openen het gesprek; het sluiten ervan hoort aan de tafel zelf.

De uitkomst zegt niets over personen. Ze wint aan scherpte wanneer een raad de vragen gezamenlijk doorloopt en de antwoorden naast elkaar legt. Waar de beelden uiteenlopen, ligt vaak het gesprek dat ertoe doet — een raad die het invullen aan de directie overlaat, raakt juist de eigen waarneming kwijt waarop toezicht rust.

De score wijst een richting aan en de duiding biedt een eerste stap; wat daarop volgt, is aan de raad. Het invullen kost enkele minuten. De wens is eenvoudig: dat deze tien vragen terugkeren in het bestuurlijke ritme, als ijkpunt dat meebeweegt met de techniek en met de vragen die zij blijft opwerpen.

Zo gebruikt u de zelftest

De zelftest bestaat in twee vormen die hetzelfde meten: een webversie die u in de browser invult, en een Excel-werkmap met dezelfde vragen, een printbaar rapport en een blad om de oordelen van bestuursleden te vergelijken. Beide werken zo:

-
- 1 **Kies de taal.** In de webversie staat de schakelaar NL/EN rechtsboven; in Excel kiest u de taal op het voorblad. Nederlands en Engels tonen dezelfde vragen.

 - 2 **Beantwoord de tien vragen.** Kies per vraag het cijfer 1 tot 4 dat het dichtst bij uw instelling ligt, van zwak (1) naar sterk (4). Twijfel hoort erbij; kies wat het eerlijkst past en bewaar de twijfel voor het gesprek.

 - 3 **Lees de score.** De uitkomst verschijnt direct op een schaal van tien. Vier vragen — samenhang, missiekritische afhankelijkheid, bewust aanvaard restrisico en publieke uitlegbaarheid — wegen anderhalf keer mee, omdat daar de meeste bestuurlijke last ligt.

 - 4 **Weeg de duiding.** De score valt in een van vijf banden, van *Onbesproken terrein* tot *Volwassen bestuur*, met een conclusie en een aanbeveling. De band is een signaal, geen cijfer op een rapport.

-
- 5 **Bewaar het rapport.** In de webversie opent een knop uw printvenster, met de optie *Opslaan als PDF*; in Excel is het tabblad *Rapport* opgemaakt om te printen of als PDF te bewaren.
-
- 6 **Leg de beelden naast elkaar.** Laat elk bestuurslid een eigen kolom invullen op het vergelijkingsblad. Het gemiddelde, het hoogste en laagste oordeel en de spreiding worden zichtbaar — juist het verschil voedt het gesprek.
-

Niemand kijkt mee: de antwoorden blijven in uw eigen scherm of bestand en worden nergens verzonden.

VERANTWOORDING

Deze zelftest geeft een indicatie van het bestuurlijke gesprek, **geen audit, geen oordeel en geen norm**. De uitkomst vervangt geen professioneel, juridisch of technisch advies, en aan de score zijn geen rechten te ontleen. Het invullen en het gebruik van de uitkomst blijven de verantwoordelijkheid van de instelling.

GOVERNANCE.ART · MENSEN.WORK

Uitgave bij het boek Digitaal Afhankelijk — Guido van Nispen.

INTRODUCTION

Drawing the edges to the table

For anyone who governs a cultural institution or sits on its supervisory board, digital dependence rarely heads the agenda. It announces itself at the edges: a supplier revising its terms midway through the year, a system faltering for a morning, an application that has crept into the organisation without anyone consciously choosing it. This self-assessment draws those edges into the middle of the table.

The three subjects — artificial intelligence, cyber risk and dependence on suppliers — usually reach the board by separate routes, and seldom at once. The picture stays split across files that each look manageable on their own. The ten questions place those files side by side, because the task beneath them is a single one: the same data, the same systems and the same handful of suppliers recur across all three.

The questions follow the book and turn on the responsibility that lies beneath the technology: which dependencies bear on your institution's public remit, who owns them, and which risk has been accepted with open eyes. They open the conversation; closing it belongs to the table itself.

The outcome says nothing about individuals. It gains its edge when a board works through the questions together and lays the answers side by side. Where the pictures diverge, the conversation that matters often

waits — a board that leaves the filling-in to the executive loses precisely the first-hand observation on which supervision rests.

The score points a direction and the reading offers a first step; what follows is for the board. Completing it takes a few minutes. The wish is a plain one: that these ten questions return within the board's rhythm, a reference point that moves with the technology and with the questions it keeps raising.

Using the self-assessment

The self-assessment comes in two forms that measure the same thing: a web version you complete in the browser, and an Excel workbook with the same questions, a printable report and a sheet for comparing board members' judgements. Both work as follows:

-
- 1 **Choose the language.** In the web version the NL/EN toggle sits at the top right; in Excel you select the language on the cover sheet. Dutch and English carry the same questions.

 - 2 **Answer the ten questions.** For each, choose the number 1 to 4 that lies closest to your institution, from weak (1) to strong (4). Hesitation is part of it; pick the honest fit and keep the doubt for the conversation.

 - 3 **Read the score.** The result appears at once on a scale of ten. Four questions — coherence, mission-critical dependence, knowingly accepted residual risk and public accountability — count for one and a half times, because that is where most of the governance weight sits.

 - 4 **Weigh the reading.** The score falls into one of five bands, from *Unspoken ground* to *Mature governance*, each with a conclusion and a recommendation. The band is a signal, not a mark on a report.

-
- 5 **Keep the report.** In the web version a button opens your print dialogue, with the option to *Save as PDF*; in Excel the *Report* tab is laid out to print or save as PDF.
-
- 6 **Set the pictures side by side.** Have each board member complete their own column on the comparison sheet. The average, the highest and lowest judgement and the spread become visible — it is the difference that feeds the conversation.
-

No one looks over your shoulder: the answers stay on your own screen or in your own file and are sent nowhere.

A NOTE ON USE

This self-assessment offers an indication of the boardroom conversation, **not an audit, a verdict or a standard.** The outcome does not replace professional, legal or technical advice, and no rights may be derived from the score. Completing it and using the outcome remain the responsibility of the institution.

GOVERNANCE.ART · MENSEN.WORK

*A publication accompanying the book *Digitaal Afhankelijk* — Guido van Nispen.*